

BARU - ALDIAK

Antonio Arrue jaunari

Ipuñaren alako itxura baldin ba lu ere, gertakari egiazkoa ta mamiz bete duzu onako au.

Galdera oso jakiniñ artean, ba da bat guztiz ezaguna: “zenbat lagun zerate etxean?”. Ez da atzo goizekoa, nonbait ere; baiñan oraingoan bikoitz egiña da. Esan nai dut, itaune orrek bere aizpa berdiña izan duala.

Ta onenbestez, azal dezadan ager bear au.

* * *

Mundu ontan, beste askoren artean —onelaxen asten bait-ziran guretarren mintzairako zenbait ipuin— adiskide on bat da dut, ni baiño gazteago dana, ain zuzen.

Aldi batean, alkarrekin lan egiten genduan, ugazaba berberaren ta nagusi berdiñaren begipean. Izaten zituan, bai, noizean bein, niri erdi-isillean adierazi bearreko gai bakanak.

Beñola, kanpora joan zan eta illabete inguru, erbestean egon zan, zeregin berezi batzuek egiten, ez alperkerian iñola ere. Erri artako ezagunak ba zituan eta aiekin ibilten zan. Alako batean, ezagun oieta-riko batek esan omen zizkion bere adiskide batezaz zituan atsekabetxo ta mingoskeriak.

—Ikusten al duzu agurtu berri dugun Tobias jaun ori? Ederra adiskidea! To!! Eta, batez ere, itzeko gizona.

—Zer bada?—jardetsi zion ene adiskide gazteak.

—Zeer? Zera! Utsa!... Or dakusazun ori, arrantzuan ari izaten da jai egunetan eta, larunbat arratsetan eta.

—Denbora pasa, esan nai izango duzu.

—Noski. Ala dirudi beintzat. Joan orduko, jakin oi dut joango dana. Joan ostean, ordea...

—Ixildu egiten al ditu bere zerak? Arrigarria orixe, eiztariak eta arrantzale “sportzale” oiek, izugarrikeriak kontatzen, maixu jatorrak izaten dira-ta.

—Alaxen da. Joan orduko... Ara: amaika bider entzuna naiz, aren ezpafiñetatiko lelo au: “zenbat lagun zerate etxean?”.

—Eta gero, ixildu, diozunez.

—Bai, mutil. Gero, aste osoan isiltasun paketsua, urrengo jai-bezperara arte.

—Beraz, arraien opakizun edo urrutiko eskaiña egiten dizu, baiñan arraiñik...

—Oraindiño nire agiñik ez ortzik ez da zikindu arek emandako arrainkiz.

—Eta, zenbat bider izan da ori?

—Zenbat bider? Batek da daki!... Orrelean daramazkigu pare bat urte, gaur ez, eta biar ere ez.

—Gogorra da Tobias jaun ori, gero!

—Ori esan ba!

* * *

Nire adiskide gazteak zertu zidana azaldu dut, aurreragoko lerro oietan.

Eta kontuak kontu, ene adiskidetxoa ere, arrantzale “sportzale” bilakatu zan. Erosi zituan nekazale erdi-apain auek orain erabilten dituzten otarra eta kaiñabera; auxen gaiñera, orixe bai! karrete ta guztikoa. Ederra aparejua! Batean itsas-ertzera, urrengoan Bizkai-ko etziñaldeko ibai garbietara, asi zan gure gizona ere, jai egunetako lan-jolas edo jolas-lan auetan.

Alako batean —larunbat goiza zan, gogoan dut— esan zidan argi ta garbi:

—Eusebio, zenbat lagun zerate etxean?

—Gu? Ba, emaztea ta iru seme-alaba, lau; eta nire burua bosgarren. Zer ba?

—Ez, ezer ez. Zera... gaur eta biar, Armintza aldera joango gera arrantzuan eta... alako arrain egoki bat atzematzen ba nu, ba dakizu...

Eta onenbestez, ene etxeko norabidea galdetu zidan, eta ziur ziur papertxo batean idatzi zuan.

Lendabizi, bat bateko eskain orrek zerturik utzi ninduan. Orraitio...

—Kontxo!—erantzun nion gerotxoago. Iñoiz entzun izan dizut arako erri artan, zure ezagun andi bati gertatu zitzaiona, “arrantza-

le"... utsegille batekin. Arek ere... alako galdera berdin xamarra egiteko oitura bait zuan.

—Bai zera!—jardetsi zidan berealakoan. Ba dakizu ni, itzeko gizona naizena...

—Gizona, gizona!—gaiñeratu nion, larregitxo edo aipatu izanaren gozagarri. Ainbesterik ez nuan nai, ba, zertu.

* * *

Galdera jator aura, ez zan seme bakar gelditu. Jai bezperetan eta, anai ugaritzea izaten zuan. Maiz entzun oi nion ene adiskide gazteari, "zenbat zerate" ori.

Eta arek aipatzen ez zuanetan, nik neuk oroitarazten nion batzuetan, arrantzaleketa asmoak agertzen zituan bakoitzean:

—Eusebio, etxean zenbat lagun zerate?

Eta arek, asarre xamarreko muxin-kopeta jarririk, erantzun ere bai:

—Ez uste izan, ordea, aazturik nagoanik.

Baiñan, aaztu bai, aaztu ez, ene emazteak ez du gaurdaino kutxillu ertzik asko moztu, arek emaniko itsas-arrain ez ibai-arrainen zetaka garbitzen...— esan bearko.

* * *

Orain ez dugu alkarrekin lanik egiten. Ene adiskide... maitea, ez dut, beraz, noizean baizik ikusten.

Zorionez, joan dan udazkenean ikusi nuan, eta niri berri onak agertzeko gogoz somatu ere. Barruak ere, bira egin zidan.

—Ba al dakizu itsaso ta ibaiei agur egin diedanik?

—Ez ba!

—Utzi diot arrainetan jardute orri.

—Orra ba!—irten zidan aotik erdi isil, eta samin-antz. Iñoiz entzuna nintzan arrain gorriren bat edo, urrabururen bat edo...

—Ez estutu, Eusebio—adierazi zidan amultsuki. Orain, eizan jardungo dut. Eiztari egin naiz.

—Eiztari, e?—esan nion ao zabalik.

—Bai, gizon. Erosi dut eskopeta ere, berri berria; Eibar-en egiña. Txit ona bera, gero.

—Orduan... gu etxean zenbat lagun geran ba dakizu eta...

—Bai, bai. Bost, ezta?

—Olaxen, geroztik nobedaderik ez dugu izan-ta.

* * *

Ortan amaitu zan gure azkenengo alkar-izketa. Geroztik... amaika bider galdetu izan dut nik, etxeratzean:

—Ta? Arraiñik edo egaztirik bialdu al du iñork niretzat?

Ene emazte onak, irri leguna agerrarazten daki orlakoetan, bere kolporako “sinispera ez bestena” esan bitartean.

Eta egunak joan, egunak etorri, emen bizi gera nasai asko, edota al dan bezela, arako amuarrain edo zarboren baten saltxa gozoaz aaztu-miñez gaudelarik, iñoiz, bear bada, eper, oillagor edo galeperren baten iztartxo samurren bat, agin-artean baratze-baratze birrintzeko zorion urrutikoaren itxaropen-laiñopean...

(Bilbon, 1960-IV)

ERKIAGA, Eusebio.

